

**Ajuntament
de Barcelona**
Districte de Sant Andreu

Mesura de govern
**Barcelona, capital mundial
de l'alimentació sostenible 2021**

Districte de Sant Andreu

» **Barcelona, capital mundial de l'alimentació sostenible 2021**

Barcelona és l'escenari aquest any del VII Fòrum Global del Pacte de Política Alimentària Urbana de Milà, el primer tractat internacional de ciutats en matèria d'alimentació, que posa en relleu el paper estratègic de les ciutats en el desenvolupament de sistemes alimentaris sostenibles.

La ciutat es converteix així en Capital Mundial de l'Alimentació Sostenible 2021, any en què es desenvoluparan més de noranta projectes i polítiques de foment de l'alimentació sostenible i una programació que s'estendrà des de principis d'any fins al desembre.

Un sistema alimentari sostenible crea prosperitat, promou la justícia social, preserva i regenera els recursos naturals i els ecosistemes, i salvaguarda la capacitat de les generacions futures d'alimentar-se de manera sostenible.

L'alimentació sostenible és:

- Bona per a les persones. Assegura a tothom els recursos necessaris per produir, consumir i gaudir aliments segurs, sostenibles, saludables i gustosos, que ens permeten tenir una vida plena. Té present que també s'inclouen les persones que necessiten més recursos o acompanyament.
- Bona per als territoris. Promou economies locals diversificades i pròsperes, que garanteixen el benestar de les persones treballadores i distribueixen beneficis de manera equitativa. Posa en valor les dietes i els coneixements gastronòmics tradicionals. Celebra la diversitat de cultures que conviuen al nostre territori, genera relacions positives entre el medi urbà i el rural, i entre el Sud i el Nord globals.
- Bona per al planeta. Produeix, transforma, ven, compra i elimina els aliments preservant i regenerant els recursos naturals i els ecosistemes. Contribueix a frenar la crisi climàtica, assegura el benestar dels animals i fomenta la biodiversitat.

Per dur l'alimentació sostenible a la pràctica cal treballar de manera integral o sistèmica i amb la participació de la ciutadania, de tota la cadena productiva i de les institucions (educatives, sanitàries, culturals, ambientals, socials, polítiques i municipals). Es tracta de fer canvis en l'àmbit individual, comunitari, local, regional, nacional i internacional. Les nou dimensions de l'alimentació sostenible que cal abordar en el marc de la Capitalitat són:

1. Garantir el dret a l'alimentació sostenible
2. Facilitar els productes de proximitat, de temporada i ecològics
3. Adoptar dietes saludables: amb frescos, sense ultraprocessats
4. Menjar menys i millor carn i derivats
5. Reduir el malbaratament alimentari i els envasos
6. Fomentar relacions justes a la cadena alimentària
7. Cultivar diversitat al camp, a la taula i als barris
8. Crear entorns alimentaris sostenibles i empoderadors
9. Transformar el sistema alimentari amb totes i per a totes

Durant tot l'any 2021, a més de ser la seu de la cimera global de ciutats del Pacte de Milà, Barcelona:

- Acollirà i donarà suport a una sèrie d'esdeveniments i iniciatives, tant a la ciutat com a l'entorn metropolità, en els quals l'alimentació sostenible, justa i sana sigui el principal element vertebrador.
- Desplegarà polítiques i projectes alimentaris per situar la metròpoli de Barcelona com a referència en aquest àmbit.
- Construirà una estratègia de polítiques alimentàries amb horitzó 2030

Al Districte de Sant Andreu s'han abordat i s'estan abordant els temes d'alimentació sostenible des de tres àmbits.

» 01. Salut alimentària, activitat física i alimentació sostenible i saludable

La intervenció en salut dins el marc de la salut alimentària, l'activitat física i l'alimentació sostenible i saludable és una realitat al Districte de Sant Andreu i als seus barris i a múltiples nivells i àmbits.

És una línia d'actuació transversal que s'ha treballat al llarg dels anys, amb capacitat i oportunitat d'ampliar-se mitjançant la incorporació de més agents implicats i noves propostes a desplegar. La intervenció en aquest àmbit s'implementa a partir del treball comunitari generat des del territori amb la participació de diferents actors del districte de Sant Andreu en matèria de salut, alimentació i activitat física saludable, sobretot als barris de l'Eix Besòs.

ANTECEDENTS

- Enquesta de Salut de Catalunya: Segons dades acumulades de 2011 a 2014, alguns grups de població del districte de Sant Andreu presenten valors de sedentarisme i obesitat superiors a la resta de la ciutat.
- Anàlisi de Salut de l'ASPB dels barris de Bon Pastor, Baró de Viver i Trinitat Vella (barris prioritaris a Sant Andreu): L'alimentació i el sedentarisme són problemes destacats pel veïnatge en la prioritització comunitària feta als seus barris l'any 2011 i 2016.
- Rediagnòstic de Salut als barris de l'ASPB al Bon Pastor i Baró de Viver (2019).
- El Pla d'actuació del Districte 2016-2019 (PAD) recollia un seguit d'actuacions a desplegar en aquest període:
  - Pla de salut comunitària: enfortir les accions de prevenció i promoció de la salut en l'àmbit comunitari i per a totes les etapes de la vida
  - Fomentar els programes esportius per a infants i joves en època de vacances
  - Remodelar els mercats del Bon Pastor i Sant Andreu
  - Ampliar la xarxa d'horts urbans ecològics
- Mesura de Govern Sant Andreu per l'alimentació i activitat física saludable novembre 2018.
- Parada de pagès al barri de Baró de Viver amb el suport de Pla de barris 2018-2019.
- El Pla d'actuació del Districte 2020-2023 (PAD) també recull diferents actuacions a desplegar en aquest període:
  - Elaborar una estratègia per fomentar l'economia verda i circular als polígons.
  - Donar suport a les iniciatives que promoguin i visibilitzin l'economia social i el comerç de proximitat.
  - Posar en funcionament el Mercat de Sant Andreu.
  - Crear una xarxa de salut comunitària, en col·laboració amb diferents entitats del barri de la Sagrera, que inclou els serveis sanitaris.

OBJECTIUS

General:

- Millorar els hàbits alimentaris i augmentar l'activitat física des de una perspectiva de cicle vital que tingui en compte les desigualtats socials en la salut

Específics

- Donar a conèixer el marc en què s'identifiquen els factors que poden influir en l'alimentació i l'activitat física saludable.
- Identificar una estratègia d'acció i les intervencions que s'estan desenvolupant als barris del Districte de Sant Andreu per l'alimentació i l'activitat física saludable.
- Proposar intervencions a desenvolupar al territori basades en l'evidència de l'efectivitat.
- Facilitar un seguiment coordinat dels projectes que ja estan en marxa i dels de nova creació.
- Posar en valor els productes de proximitat i de temporada.

LÍNIES DE TREBALL

- Accions educatives sobre els factors conductuals i de l'estil de vida;
- Accions d'impacte i transformació a nivell de les famílies, dels diferents entorns i les xarxes socials;
- Polítiques tendents a millorar les condicions de vida i treball relacionades amb l'alimentació i l'activitat física;
- Desenvolupar el màxim d'influència vers sectors de la política responsables de les grans decisions en el mercat alimentari, de la mobilitat i l'organització mediambiental.

CRITERIS SEGUITS EN LES INTERVENCIONS

- Lligats a Barcelona Salut als Barris, en els barris en els que s'està desenvolupant el programa.
- Basats en les necessitats, recursos i actius de cada barri.
- Plantejats des de la promoció de l'activitat física i l'alimentació saludable de forma inclusiva, per la seva relació directa e indestriable.

- Plantejats de forma integral, intersectorial i multicomponent.
- Amb perspectiva d'equitat de gènere, classe social, edat i estat migratori.
- Amb participació comunitària.
- Tenint en compte el cicle vital i col·lectius específics.
- Respectant els valors culturals de la població a qui s'adreça.
- Tenint cura del medi ambient: alimentació circular.
- Generant informació per l'evidència i avaluació continuada.
- Garantint la sostenibilitat.
- Treball comunitari generat des del territori amb la participació de diferents actors del districte de Sant Andreu en matèria de salut, alimentació i activitat física saludable, sobretot als barris de l'Eix Besòs.
- Un gran ventall d'activitats que ofereixen Escoles, IES, equipaments públics i Centres Esportius Municipals (CEM).

INTERVENCIIONS AL DISTRICTE DE SANT ANDREU

NOM DE PROJECTE	ÀMBIT	DESCRIPCIÓ PROJECTE	TERRITORI	SERVEI	Observacions*
Taula de salut comunitària Bon Pastor i Baró de Viver	Salut comunitària	<p>Coneixement, coordinació i treball en xarxa dels recursos entitats i serveis relacionats amb la salut als barris de Baró de Viver i Bon Pastor.</p> <p>Impulsar nous projectes en els camps prioritaris que van sorgir amb els diagnòstic comunitari al 2011 (salut mental, consum de drogues, alimentació...).</p> <p>Fer seguiment dels projectes de salut que ja estan en marxa. Endavant' al, Mou-te, Escola de gent gran...</p> <p>Generar un espai per comentar i compartir les necessites detectades sobre l'estat de salut als dos barris.</p> <p>Des de l'Agència de Salut Pública de Barcelona s'ha fet un re diagnòstic, s'ha prioritzat els principals problemes de salut dels barris.</p>	Bon Pastor i baró de Viver	<p>Agència de salut pública de Barcelona</p> <p>CAP Bon Pastor</p> <p>AAVV Bon Pastor</p> <p>Farmàcia Ribot</p> <p>Farmàcia Rius</p> <p>Pla de barris</p> <p>Centre Cívic Baró de Viver</p> <p>Direcció de serveis a les Persones i el Territori</p> <p>Centre Cívic Bon Pastor</p> <p>Biblioteca Bon Pastor</p> <p>CSMA</p> <p>CAS</p> <p>Casal de gent gran</p> <p>AAVV El Rebot</p> <p>Conseller de barri</p> <p>Consellera de salut</p>	Activa
Grup de treball de salut alimentària del Bon Pastor i Baró de viver	Salut alimentària	<p>Grup de treball o comissió de salut alimentària i activitat física al BP i BV: tots els projectes relacionats amb alimentació i activitat física i també projectes de nova creació en aquest àmbit. Es van crear subcomissions de treball: Horts urbans (actualment tancada), Endavant' al junior, Cros solidari, Receptari d'alimentació saludable. Estan recollits a continuació en aquest quadre.</p>	Bon Pastor i Baró de Viver	<p>Agència salut pública de Barcelona</p> <p>Tècnic de barri</p> <p>Tècnic referent de pla de barris</p> <p>Banc d'aliments de Bon Pastor</p> <p>Farmàcies</p> <p>Biblioteca</p> <p>Escoles BP i BV</p> <p>AAVV d'ambdós barris</p> <p>CEM Bon Pastor</p> <p>CFA Bon Pastor</p> <p>Centres Cívics ambdós barris</p> <p>Serveis Socials</p>	Activa

Mengem sa, mengem del mercat	Salut alimentària	Projecte de Mercats de Barcelona i la Fundació F.C. Barcelona. Activitat educativa en què es convida a les escoles a fer equip i transmetre als infants i als joves el valor d'una dieta equilibrada i la pràctica habitual de l'esport per tenir una vida saludable. Incideix en el valor de comprar sa, fresc i de qualitat tot descobrint el mercat i allò que el caracteritza i una forma de comerç propera i sostenible tant arrelada a la cultura mediterrània. Taller amb l'educadora a la biblioteca i una visita al mercat. Va dirigit a 1r i 2n cicle de primària (màxim 20 infants)	Bon Pastor	Mercats i Biblioteca Bon Pastor	En vies d'activació
Endavant' al Junior (Master Xef)	Salut alimentària	Concurs d'entrepans saludables a les escoles. Durant el curs escolar 2018-19 hi participen Escola l'Esperança, Institut Escola Til·ler, Escola Baró de Viver i Escola Bon Pastor, amb una participació de 115 escolars (a les classes de 5è de primària). Consta de tres sessions. A la primera sessió es presenta el projecte a l'escola i es treballen conceptes d'esmorzar saludable i s'expliquen les bases del concurs. A la segona sessió l'alumnat farà una recerca d'informació sobre criteris d'alimentació saludable i elaborarà la recepta de l'entrepà que presentarà al concurs	Bon Pastor i Baró de Viver	Taula de salut alimentaria i Activitat Física	En vies d'activació: Degut a la pandèmia aquest curs escolar 2020/21 no s'ha fet. Es planificarà pel primer trimestre del proper curs escolar 21/22.
Programa Endavant 'al	Salut alimentària	Tallers d'alimentació per usuaris del Rebost solidari i/o població del barri. S'ha fet una edició amb alumnat del CFA de Bon Pastor. Es van fer 5 sessions i van participar 8 persones. La valoració va ser molt positiva.	Bon Pastor i Baró de Viver	Grup comunitari	Degut a la pandèmia el 2020 no s'ha pogut realitzar i enguany s'estan fent vídeos amb les receptes que s'havien treballat.
Receptari alimentació saludable	Salut alimentària	Publicació d'un receptari d'alimentació saludable. S'està treballant en un document que ja s'havia iniciat des del rebost d'aliments . l'idea és editar-lo coincidint amb l'any de capitalitat alimentària. ASPB ho treballa junt el Rebost	Bon Pastor i Baró de Viver	Grup comunitari	Actiu
Rebost Solidari Bon Pastor i Baró de Viver	Salut alimentària	Banc d'aliments on els usuaris poden escollir els productes que es volen endur perquè tenen assignades una hora i un dia per fer la recollida	Bon Pastor i Baró de Viver	AAVV - Banc d'aliments	Actiu
FotoExplora	Salut alimentària	Tallers de fotografia a la Biblioteca de Bon Pastor on els infants descriuen els aspectes positius i negatius del seu entorn alimentari mitjançant les fotos que ells fan. Les seves fotografies i les seves percepcions es comparteixen amb la comunitat mitjançant una exposició fotogràfica a la biblioteca. El projecte l'alimentació al meu barri és un programa pilot comunitari que vol apoderar els infants participants perquè esdevinguin líders actius en la identificació de les necessitats i els actius del seu barri a la vegada que també es	Bon Pastor	ASPB Biblioteca Bon Pastor	En vies d'activació S'iniciarà de nou a la tardor

		converteixen en actors de canvis en el seu entorn alimentari. El programa està basat en el procés d'investigació i acció participativa. S'utilitzarà una adaptació del mètode <i>Photovoice</i> que és un mètode d'investigació-acció participativa a través del qual les persones poden identificar, representar, i millorar les seves comunitats a través d'una tècnica fotogràfica específica. Utilitza la immediatesa de la imatge visual per proporcionar evidències i promoure un mitjà efectiu participatiu de compartir experiència i coneixement en la tasca d'una investigació participativa que també serveix de denúncia social. En aquest cas es treballarà l'alimentació.			
Escola de Salut de la Gent Gran Bon Pastor i Baró de Viver	Salut alimentària i activitat física	El programa té com a objectiu apoderar i incrementar la qualitat de vida de les persones majors de 65 anys	Bon Pastor i Baró de Viver	Taula de Salut comunitària Bon Pastor i Baró de Viver. ASPB.	S'ha reformulat en caminades amb la gent gran. Inici 14/04/2021
Escola de Salut de la Gent Gran Sant Andreu de Palomar	Salut i activitat física	El programa té com a objectiu apoderar i incrementar la qualitat de vida de les persones majors de 65 anys	Sant Andreu de Palomar	Taula de Salut comunitària Sant Andreu de Palomar. ASPB CAP Casernes	Aturat COVID-19
Escola de Salut de la Gent Gran Congrés-Indians/Navas	Salut i activitat física	El programa té com a objectiu apoderar i incrementar la qualitat de vida de les persones majors de 65 anys	Congrés- Indians/Navas	Taula de Salut comunitària Congrés- Indians/Navas.	Aturat COVID-19
Escola de salut Sant Andreu	Salut Comunitària	Activitat grupal i comunitària amb sessions de treball amb agents comunitaris al barri de Sant Andreu. Els assistents han d'apuntar-se prèviament a l'inici de curs i acudir a totes les sessions que puguin. Pretén potenciar l'autocura dels usuaris i usuàries, dirigit a població general de 1 a 99 anys.	Can Portabella - Cap Sant Andreu	Cap Sant Andreu (ICS)	Aturat COVID-19
Fruita a l'Escola	Salut alimentària	Distribuir gratuïtament fruita i verdura fresca als escolars de centres educatius que ho demanin (de 3 a 12 anys). Actualment es fa a la escola Baró de Viver	Districte, Escola Baró de Viver, L'Esperança, Ramón i Cajal, Santíssima Trinitat, Ramón Berenguer III, Bon Pastor, Pegaso, L'Estel i Ignasi Iglesias	Generalitat	Actiu
Revisió dels menús escolars. PREME	Salut alimentària	Avaluació i millora de la qualitat global de les programacions dels menús escolars	Districte, Escola Ignasi Iglesias, Escola Ramon Berenguer III, Escola Molí de Finestrelles, Col·legi Santíssima Trinitat, Escola Baró de Viver, IES El Til·ler, Escola Doctor Ferran i Clua, Jesús Maria, Monlau, Sagrada Família	ASPB	Actiu

Programes de promoció de la salut a les escoles a secundària	Salut alimentària	Programa CANVIS (2n ESO). Programa de promoció de l'alimentació i nutrició saludable així com de l'activitat física	Districte, IES Josep Comas i Solà, IES Til·ler, Santíssima Trinitat, FEDAC Sant Andreu, Ramon Llull, Príncep de Viana	ASPB	Actiu
Programes de promoció de la salut a les escoles a primària	Salut alimentària i activitat física	Creixem sans (4t Primària) i Creixem més sans (6è Primària). Programes de promoció dels hàbits relacionats amb l'alimentació, la nutrició, l'activitat física i el descans equilibrat	Districte, Escola Ramon Llull, IE Til·ler, Escola Ramon Berenguer III	ASPB	Actiu
Taller cuina amb infants (4- 7 anys)	Salut alimentària	Programa "Minichef". Taller de cuina. Dilluns 17.30-18.30 hores	Baró de Viver	Centre Cívic Baró de Viver	Aturat COVID-19
Taller cuina amb joves (8- 12 anys)	Salut alimentària	Programa "Minichef Jr.".Taller de cuina. Dilluns 18.30-20 hores	Baró de Viver	Centre Cívic Baró de Viver	Aturat COVID-19
Taller cuina amb adults (> 18 anys)	Salut alimentària	Programa "Cuines del mon". Taller de cuina. Dimecres 19-21 hores	Baró de Viver	Centre Cívic Baró de Viver	Aturat COVID-19
Horts escolars	Salut alimentària	Es treballen diferents aspectes teòrics i pràctics de un hort. Actualment les escoles de el Til·ler, La Maquinista i Baró de Viver ja en tenen.	Baró de Viver Bon Pastor	Escola	Actiu
Hort urbà a Baró de Viver	Salut alimentària	Consta de 34 parcel·les.	Baró de Viver	Ecologia Urbana	Actiu
Hort Urbà de Trinitat Vella	Salut alimentària	Consta de 63 parcel·les	Trinitat Vella	Ecologia Urbana	Actiu
Hort Centre Cívic Baró de Viver	Salut alimentària		Baró de Viver	Taula de salut alimentaria i Activitat Física	Actiu
Hort-Jardí urbà La Ferroviària de La Sagrera	Salut Comunitària	És un projecte de Jardí Urbà intergeneracional. Està coordinat de forma comunitària i promou una educació ambiental i uns hàbits saludables, connectant la ciutat amb el cultiu d'aliments.	La Sagrera	Biblioteca Marina Clotet, Mans al Verd Ajuntament, Residents de la Residència la Sagrera, Associació de Veïns i Veïnes de La Sagrera.	Actiu

Hort de les Moreres	Salut Comunitària	Projecte comunitari d'hort col·lectiu, en col·laboració entre els diferents serveis de salut i els veïns i veïnes del districte	Sant Andreu	SMSA -Fundació Vidal i Barraquer i l'EAP Casernes, així com altres centres i entitats socials, culturals i educatives del districte	Actiu
Hort C/ Lanzarote,26	Salut Comunitària	Espai cedit pel projecte "Mans al Verd, horts i jardins comunitaris"(Patrimoni Ciutat-Ecologia Urbana-Districte Sant Andreu)	Sant Andreu	AREP, Escola i AFA Moli de Finestrelles	Actiu
Prescripció de programes d'activitat física i alimentació	Salut alimentària i activitat física	Els professionals de l'atenció primària adrecen els pacients perquè utilitzin els recursos comunitaris del seu entorn	BP i BV i TV	CAP	Actiu
Educació Nutricional en l'Activitat Física / Obesitat Infantil	Salut alimentària i activitat física	Difusió a les farmàcies mitjançant tríptics.	Bon Pastor i Baró de Viver	Farmàcies Bon Pastor i Baró de Viver	Actiu
Patis Oberts	Salut i activitat física	Activitats de dinamització educativa de tipus esportiu, artístic i en família. Actualment es fan a les escoles Baró de Viver i el Til·ler de Bon Pastor	Districte, Baró de Viver, Can Fabra, El Sagrer, El Til·ler, Ramon Berenguer III, Pompeu Fabra	IMEB	Aturat COVID-19
Convivim esportivament	Salut i activitat física	Proposta d'activitats esportives com a eines d'aprenentatge per a la convivència, en horari extraescolar	Districte, Dr. Puigvert, El Til·ler, Josep Comas i Solà, Ramón y Cajal, Cristòfol Colom i Ramon Berenguer	IBE	Actiu
Club Sant Jordi a Peu	Salut i activitat física	Club excursionista per promoure l'hàbit saludable de caminar per entorns naturals	Bon Pastor	IBE	Pendent
Ja nedo	Salut i activitat física	Una hora a la setmana es fan classes de natació. Dirigit a nens de 1r de primària (tota la classe).	Districte, Baró de Viver, Bon Pastor, El Til·ler, Can Fabra, La Maquinista, L'Esperança, Turó Blau, Ramon Berenguer III, Ramon i Cajal, Pegaso	IBE	Actiu
Atenció a la diversitat en l'àmbit esportiu	Salut i activitat física	Ajuda per a que els infants amb discapacitat puguin practicar esport. Edat variable. La valoració la fa el IBE.		IBE	Actiu
Diabetis a l'Escola	Promoció de la salut a les escoles	Millorar el coneixement de la malaltia a l'escola quan hi ha un debut diabètic en un infant	AIS Nord	CAPI	Pendent
II Cros Solidari	Salut i activitat física	S'ha fet el I Cros Popular aprofitant el del CEB dins la festa major del Bon Pastor. L'import de la inscripció, 3€, ha anat com a donatiu al Rebot Solidari, pels infants la cursa ha estat gratuïta.	Bon Pastor	Taula de salut alimentària i activitat física	Aturat COVID-19

Movem-nos amb la gent gran	IBE	Trobada anual que es realitza a Can Fabra per tots els usuaris i usuàries dels Casals de Gent Gran que fan activitat física.	Casals de gent gran del districte	AE Sant Andreu IBE	Aturat COVID-19
Programa d'activitats d'oci en base a l'activitat física per a la gent gran		Programa anual d'activitats, inclou propostes lúdiques, esportives, educatives, en l'àmbit de la salut. En el marc del pla per a l'envelliment actiu i dins la programació dels Casals de Gent Gran segons el model d'implementació del pla de millora	Districte	Casals de la gent gran districte de Sant Andreu	Aturat COVID-19
Mou-te, sis potes millor que dues	Salut emocional i exercici físic	Promoure la salut física, social i mental de les persones adultes residents a Bon Pastor i Baró de Viver mitjançant caminades en grup amb gossos de teràpia assistida guiades	Bon Pastor i Baró de Viver	ASPB	Es reactiva a l'abril del 2021
Ens movem	Salut i activitat física	Programa anual d'activitats organitzades pels CEMs de la Trinitat Vella i el Bon Pastor, amb el suport de l'IBE i el finançament del Pla de Barris. Inclou caminades amb gent gran a la Trinitat Vella i tai-txi al Bon Pastor.	La Trinitat Vella El Bon Pastor	CEM Trinitat Vella CEM Bon Pastor IBE Pla de barris	En vies d'activació
Formació intercultural per a personal sanitari – Cartografies de coneixement	Salut comunitària	Tres formacions dutes a terme amb el personal de les Àrees Bàsiques de Salut del Bon Pastor (Salut i malalties metabòliques de la comunitat gitana i Salut i malalties metabòliques de la població pakistanesa) i de la Trinitat Vella (Salut i malalties metabòliques de la població pakistanesa).	La Trinitat Vella El Bon Pastor	CAP Bon Pastor CAP Trinitat Vella Pla de barris Centre d'estudis africans i interculturals	Finalitzat
Taula Alimentació Navas	Salut alimentària	Foment d'hàbits saludables a través de tallers d'alimentació saludable a baix cost.	Navas	Serveis Socials Garcilaso, projecte Servei d'Atenció a Famílies de la PES Navas	Activa
Projecte Nodrim	Salut alimentària	Projecte comunitari per reduir el malbaratament alimentari en el sector de la distribució d'aliments al detall, el càtering i la restauració creant una xarxa d'interacció entre empreses donants i entitats receptores.	Districte de Sant Andreu	Andròmines, El Rebost de Sant Andreu, Ca la Rosa, l'Harmonia, el Pla de Desenvolupament Comunitari de Navas, Torre Sagrera o La Trini Solidària.	Actiu

» **02. Alimentació sostenible des de la vessant de l'economia social i solidària dintre del projecte: barcelona capital mundial de l'alimentació sostenible.**

Barcelona desplega una política adreçada a la sobirania alimentària que permet transitar cap a un sistema alimentari sa, ambientalment sostenible i socialment just.

L'Administració local, la pagesia i les entitats socials estan posant en marxa un conjunt de propostes i espais per avançar cap a aquest nou model agroecològic de sobirania alimentària. Actualment s'estan desenvolupant accions per donar visibilitat i suport a la comunitat pagesa i l'agricultura urbana, donar a conèixer i enfortir alternatives d'alimentació sostenible i proximitat i per a una política coproduïda en col·laboració amb el sector agroalimentari vinculat a la ciutat.

La ciutat ha ampliat el ventall d'alternatives per al consum conscient per tal que els ciutadans i les ciutadanes de Barcelona puguin omplir el cistell amb productes frescos, de temporada i de proximitat. Aquesta venda de proximitat i circuit curt redueix la distància entre la producció i la persona consumidora, no només perquè disminueix el nombre d'intermediaris de la cadena alimentària, sinó també perquè els permet un alt poder de decisió respecte a què i com es produeix. També en la definició del valor del que es produeix, la qual cosa fa possible, entre d'altres, millorar el preu, tant per a la persona productora com per a la consumidora.

Es poden adquirir productes de proximitat, ecològics i directament de la productora o productor a:

- cooperatives de consum
- xarxa de mercats de pagès
- xarxa de mercats verds
- futur supermercat cooperatiu i participatiu
- comerç de proximitat

Actualment al districte de Sant Andreu hi ha un mercat de pagès a La Sagrera impulsat per Ca la Rosa, així com les cooperatives de consum 30 panxes a La Sagrera, el Borró, el Borrónet i el Llevat a Sant Andreu de Palomar i la Cooperativa de Consum Ecològic El Rec a Congrés-Indians.

Per a més informació es pot consultar [la pàgina web d'Alimentació Sostenible Barcelona](#).

Al **districte de Sant Andreu** s'estan impulsant durant el 2021 tres projectes per promoure l'alimentació sostenible des dels valors de l'economia social i solidària:

APROFITAMENT DE LES TARONGES

Es tracta d'una prova pilot per fomentar l'aprofitament alimentari i el dret a una alimentació saludable. Amb la participació de persones voluntàries de diverses entitats del barri i sota la coordinació de la Fundació Espigoladors, s'han espigolat els arbres fruiters dels carrers del casc antic del barri de Sant Andreu de Palomar amb l'objectiu d'elaborar melmelada de taronja amarga amb finalitats socials.

En total s'han recollit prop de 800 kg de taronges amargues, les quals acabaran transformant-se en més de 3.000 pots de melmelada que es destinaran en bona part a projectes socials. L'alumnat d'una escola del barri serà l'encarregat de decidir, a través d'un procés participatiu a l'aula, a quina entitat social destinen una part de la melmelada.

El producte final estarà analitzat pel laboratori de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, ja que el consum de fruits urbans no està indicat sense valorar la seva seguretat alimentària.

FIRA D'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA DEL DISTRICTE DE SANT ANDREU

La Fira d'ESS del Districte és un esdeveniment anual que pretén aglutinar les entitats d'ESS de Sant Andreu per tal que puguin mostrar les seves diverses experiències i pràctiques de l'economia social i solidària. Tanmateix, la fira esdevé un espai de trobada, de debat, així com d'entreteniment amb un programa variat d'activitats.

Amb aquesta fira, el Districte té la voluntat de donar visibilitat a l'Economia Social i Solidària al nostre territori, donar a conèixer iniciatives d'aquest àmbit a la població, així com promoure la interconnexió de les entitats que hi treballen. L'edició d'enguany se celebrarà el dia 30 maig i es convidarà a participar a les entitats del districte que treballen projectes en clau d'alimentació sostenible. Durant la setmana anterior es programaran activitats online per emmarcar la celebració de la Fira.

SENSIBILITZACIÓ ALS INSTITUTS DEL DISTRICTE

L'objectiu d'aquest projecte és oferir tallers teatrals de sensibilització als instituts públics del Districte per tractar temes d'alimentació sostenible, impulsar l'economia local i sostenibilitat ambiental, així com la sobirania alimentària. La cooperativa La Nave Va, que forma part de la XES Sant Andreu (Xarxa d'Economia Solidària), posarà en marxa aquesta iniciativa.

Està previst fer els tallers amb els cursos de 2n d'ESO, on els adolescents ja estan més adaptats a l'institut, i tenen per endavant dos cursos més per poder donar continuïtat al contingut d'aquest projecte. Part del seu objectiu és que el propi claustre s'involucri en l'activitat, per tal que el coneixement sorgit d'aquesta acció romanguí al centre educatiu.

» **03. Projectes "Impulsem el que fas" per l'activació econòmica en clau d'alimentació sostenible.**

L'Ajuntament de Barcelona, a través de Barcelona Activa, ha posat en marxa ja quatre convocatòries d'ajuts per finançar projectes que impulsin l'economia dels barris i districtes de la ciutat de Barcelona. Enguany arriba la cinquena edició, Impulsem el que Fas 2021, que busca projectes arrelats al territori que vetllin per la dinamització de locals buits en planta baixa, la innovació, l'ocupació de qualitat, el turisme responsable i sostenible, els models agroalimentaris sostenibles, el consum responsable, la distribució logística amb vehicles zero emissions i/o les indústries creatives.

Es pot rebre **fins al 80%** del pressupost total del projecte, amb un màxim de **50.000 euros** d'import subvencionat. Es poden presentar tant persones físiques (veïns i veïnes) com jurídiques (associacions, fundacions, micro i petites empreses, cooperatives, persones autònomes, etc.) amb residència o seu social / delegació a la ciutat de Barcelona. El termini de presentació de sol.licituds és del 6 d'abril al 5 de maig.

A les convocatòries de 2019 i 2020, va haver una modalitat específica de models agroalimentaris sostenibles. Al 2021, hi ha dues noves modalitats que aborden l'alimentació sostenible: Barcelona Capital Mundial de l'Alimentació Sostenible i Centres de distribució urbana de mercaderies d'última milla.

A continuació, una relació dels projectes que al Districte de Sant Andreu s'han desenvolupat i/o es desenvolupen en clau d'alimentació sostenible.

NOM DE PROJECTE	ÀMBIT	DESCRIPCIÓ PROJECTE	TERRITORI	ENTITAT	Observacions*
El Bon Cistell	Impulsem el que Fas 2018, Modalitat 2 Economies comunitàries i innovació social i 2019, Modalitat 6 , Models agroalimentaris sostenibles. Desenvolupament de Proximitat, BA.	El Bon Cistell es fa Gran és un projecte de sensibilització i distribució de verdures i fruites ecològiques que va començar als barris de Sant Andreu de Palomar i La Sagrera. S'ha estès a Navas i a alguns barris dels districtes de Gràcia i Sant Martí	Districte Sant Andreu, Gràcia i Sant Martí	Associació per al Desenvolupament Cultural, Ambiental i Humà, CEHDA	Una bona iniciativa que ha vinculat comerços de barri per millorar la distribució de les cistelles, amb contractació d'una persona en situació administrativa irregular a temps parcial
Cuina Compartida	Impulsem el que Fas 2019, Modalitat 6 Models agroalimentaris sostenibles. Desenvolupament de Proximitat, BA	Crear a través d'una cuina compartida un espai de col.laboracions i aprenentatges compartits, abordant el malbaratament alimentari	Barri de La Sagrera	Ca la Rosa	Projecte que aborda el malbaratament alimentari en temps de COVID19
Àgora Pagesa	Impulsem el que Fas, 2020, Modalitat 6 , Models agroalimentaris sostenibles	Co disseny, co-desenvolupament i co-gestió d'un Plataforma de consum ciutadana socialment responsable, ètica i de proximitat, amb participació ciutadana	Barri de La Sagrera	Ca la Rosa	Actiu
Social Burger	Impulsem el que Fas, 2020, Modalitat 2 , Models agroalimentaris sostenibles	Nova línia de negoci basada en la comercialització d'hamburgueses veganes amb bolets, aprofitant els peus dels bolets que actualment es rebutgen	Àmbit més enllà de Catalunya	TEB SA	Actiu
Cuinant cooperatives	Impulsem el que Fas, 2020, Modalitat 6 , Models agroalimentaris sostenibles	Programa d'emprenedoria especialitzat en projectes del sector de la gastronomia i alimentació per a la posada en marxa de nous projectes empresarials	Barri de La Sagrera	Tandem social	Actiu
Un Armario Verde	Impulsem el que Fas, 2020, Modalitat 6 , Models agroalimentaris sostenibles	APP per monitoritzar sobre l'ús de la roba, sensibilitzar i generar comunitat digital. Organització mercats d'intercanvi i activitats de sensibilització	Gràcia, Ciutat Vella, Horta-Guinardó, Sant Andreu i/o Sant Martí	Luize Ratniece	Actiu
La Zona: Consum Digital responsable	Impulsem el que Fas, 2020, Modalitat 6 , Models agroalimentaris sostenibles	Creació plataforma comercial i logística arrelada al territori, un espai digital de compra i venda de productes i serveis de diversos sectors de consum, obert a la ciutadania	Barcelona	Opcions de consum responsable SCCL	Actiu
Alimentació saludable	Impulsem el que Fas, 2020, Modalitat 6 , Models agroalimentaris sostenibles	Promoció de la salut i la transformació del model de consum a través de l'alimentació mitjançant una metodologia vivencial i participativa	Barri de La Sagrera	Susana Bareche	Projecte que ha renunciat donada la situació de la COVID19